

Knjiga Postanka

Od stvaranja svijeta do Josipove smrti

(Petoknjižje: do Mojsijeve smrti)

“Prapovijest”:   **1–11 čovjek i svijet**
                                    6–9 Noa

Povijest

Božjega naroda: **12–25 Abraham**
                                    25–50 Jakov

Noin savez s Bogom

Post 6–9

Prvi *Savez* (Post 9,8–17)

- בְּרִית *b'erît* – Koliko puta u Post 9,8-17?
- 7x (osim 9,15 u KS),
- nakon sveopće katastrofe
- קוּם (*qûm* 6,18 → 9,9.11.17)
- Bog *ustanovljuje Savez*
- S kim? (9,9.11.12.15; v9.12; v10.12.15s; v13)
  - “vi” – Noa i djeca (9,9.11.12.15)
    - budući potomci (v9.12)
  - sva živa bića (v10.12.15s)
    - Ptice, životinje, sve što živi na zemlji (v10)
  - zemlja (v13)
    - svako tijelo כָּל בָּשָׂר (*kol bāšār* v15-17)

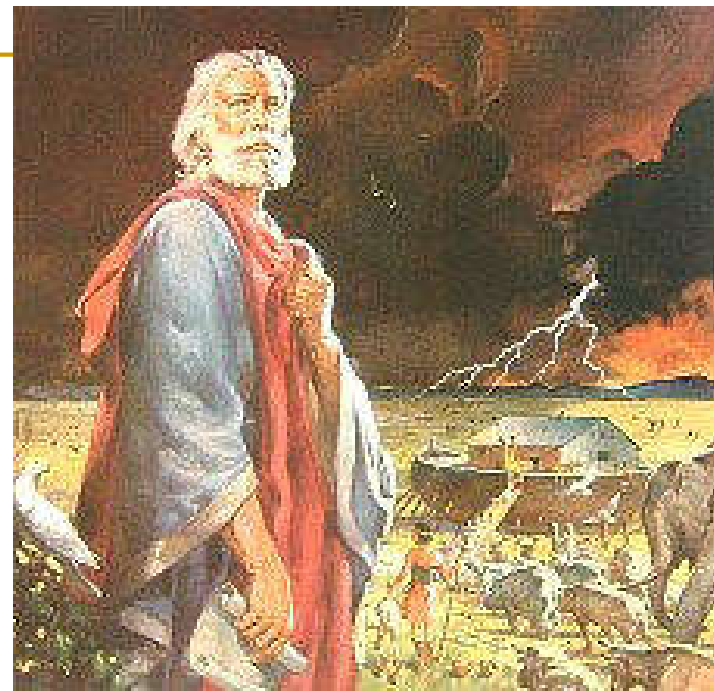
Univerzalan savez

- ❑ Čiji savez? בריתי *b'erîtî*
(6,18; **9,8.11.15**)
- “*moja obveza*”
  - ❑ Sadržaj? (9,**11.15**)
- Nema potpunoga opustošenja
  - ❑ Do kada? – עולם (*‘ôlam* **9,12.16**)
- Savez vječan (“vjekovan” KS), Heb 13,20
  - ❑ Naraštaji zauvijek
(KS: “naraštaji budući”, Š. “vječno vrijeme”)
- Znak (9,13)?
- “*Luk svoj polažem u oblak*” (v13)
  - ❑ Položeno oružje
  - ❑ Spoj neba i zemlje

Noa pravednik

- ❑ *Savez* nakon 8,20; 9,1–7?
- žrtva u 8,20 (Božje srce! 6,6; 8,21)
- blagoslov u 9,1–7;
  - ❑ Zašto Noa (6,9; 7,1)?
- *hodio s Bogom* (6,9 usp. 5,22.24)
  - ❑ Kao Henok
- *Pravedan* “preda mnom” = mojim licem (!) 7,1
  - ❑ usp. Post 1 (“i vidje Bog...”)
- Noa u Lk 3,36?
- Isusovo rodoslovlje
  - ❑ Što je nalik Noinu vremenu u **Mt 24,37**; Lk 17,26?
- Dolazak Sina čovječjega

Abraham, vjernik

Post 12–25

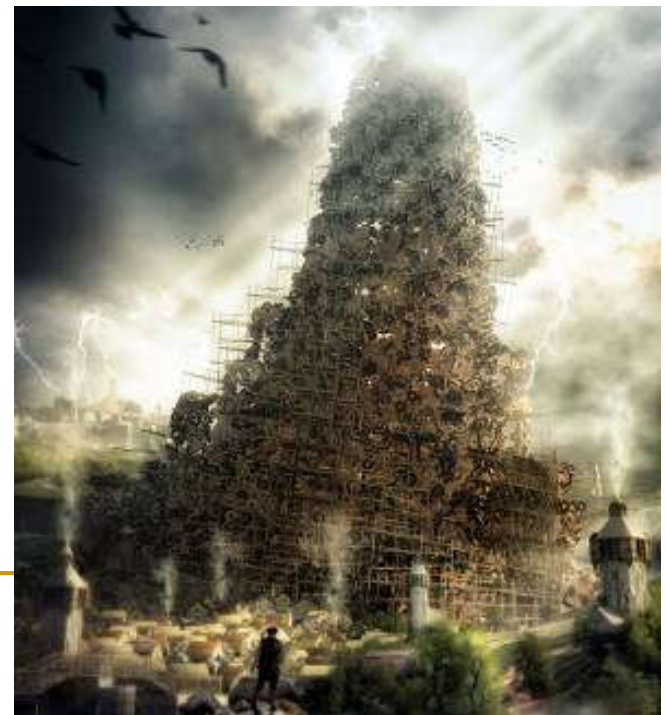
Božji poziv Abrahamu

- *Poziv u Post 12,2*
- Prvi Božji govor osobi nakon Post 9,17
  - *Što će Abraham biti prema Post 12,2?*
- “...bit ćeš blagoslov”
  - *Za koga (12,3)?*
- “sve obitelji tla zemaljskoga” (12,3)
  - Univerzalno poslanje
- *Abrahamova dob (12,4)?*
- 75 godina (12,4)
  - Iznad prosjeka u Ps 90,10
  - *Koliko će doživjeti prema 25,7?*
  - 175 – nova punina života

Božji “projekt”

- *Tko je neposredno prije umro?*
- **Otac Terah (Post 11,32)**
- **Bog će uvećati ime (12,2) ⇔ 11,4**
  - *“Napravimo (עשה ‘aśâ) si ime!” (11,4)*
    - אדם 'adam od אדמה 'adamâ (5,2)
    - Treba *davati* ime (2,19)
- **Babilonska kula – vrh do neba (11,4)**
  - treba *zemlju* podložiti (Post 1,28)
    - kraj: Šinear (11,2), grad: Babel (9)
⇔ Ur Kaldejski (28.31)
= Babilonski (2 Kr 25,13)
  - *Nesretan plod ohologa uzdizanja u 11,9?*
  - nerazumijevanje (11,9)

Abrahamova vjera

- אָמֵן (Post 15,6) [he'emin] pouzdati se, pokloniti povjerenje; “Amen”
  - Prvi: ...povjerova i uračuna mu se u pravednost → Rim 4,3; Gal 3,6
- Prva molitva u **15,2s**
  - Dvostruka pritužba:
    - “Što ćeš mi dati?”(2), “Nisi mi dao” (3)
      - velik narod (12,2) ⇔ bez djece (11,30)
      - Pronašao riječi
- 3 + 1 Božji odgovor (**15,4s**):
- Ne... (15,4), Pogledaj i broji..., Ovako... (v5)
- “Izvede ga” – neverbalno (אָצַח jaša’ “izvesti” v5)

Pogled prema gore

- Pogledaj! (נבט hi. *hibbit*)
  - Usmjeren, svjestan pogled
- U njega gledajte i razveselite se (נבט Ps 34,6)
  - Mojsije se bojao u Boga gledati (נבט Izl 3,6)
- Pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio (נבט Br 21,9)
  - Oči upirem Hramu tvojemu (נבט Jn 2,5)
- Gledat će onoga koga su proboli (נבט Zah 12,10; Iv 19,37) Usp. Gledaju na me (Ps 22,18)
  - ← “*pokazat ću ti zemlju*” (12,1)

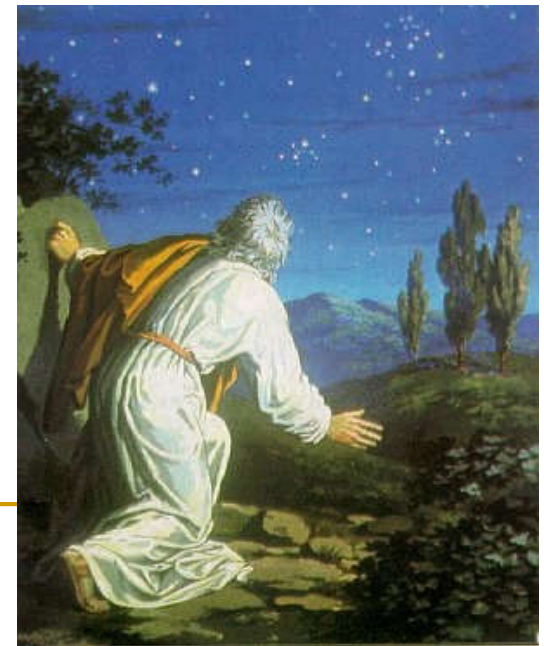
Sklapanje Saveza (Post 15)

- Bog štit i plaća (Post 15,1), “poslije...” 14,13.23
- Ljudski savezi – ratnički (v13)
  - Eškol i Aner, saveznici u velikom ratu
- Abraham se odrekao ratnoga plijena (v23)
  - Spoznaja u 14,22:
- יהוה je *El El-jon* i Stvoritelj (14,22)
- Božja objava u 15,12.17:
  - תרדמה *tard^emâ* *tvrd san* (15,12 usp. 2,21);
  - Goruća zublja (KS), plamen (Š.)
  - Baklja (15,17) – vatra (usp. Izl 3; Dj 2)
- Savez ברית – kako se sklapa? (Post 15,18)
- Riječju: “Dat ću ti *zemlju*” – povjerenje pretpostavka

Obred saveza? (Post 15)

- ❑ Obred u Post 15,10.17:
- Rasječene životinje (v10.17)
- prijetnja ili žrtva?
usp. Jer 34,18s:
- “Kao tele koje su rasjekli
i prošli između..”
  - ❑ = znak Saveza?
- Objava (v13-16):
  - ❑ najava egipatskog ropstva
i Izlaska
- Uloga vatre u v17:
  - ❑ Primljena žrtva? (usp. 1 Kr 18)

Potvrda Saveza (Post 17)

- ❑ Rok u Post **17,7.13.19** ברית עולם *b^erît 'ôlam?*
- „vječni savez” (usp. Post 9)
  - ❑ Božji govor
  - ❑ *Novo ime u 17,1.5:*
- אל שדי *'el šadaj* Bog Svesilni (v1)
- *Abram* → *Abraham* אברם → אברהם
  - ❑ U središtu *potomstvo* (v19):
- Izak
- Znak: obrezanje
  - ❑ 17,10–14: nalog, v23–27: izvršenje
- – za koga? (**17,27**)
- I stranci! – Božji autoritet za sve

